

provincie **HOLLAND**
ZUID

Gedeputeerde Staten

Drs. J. Smit
F. Vermeulen

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
12 november 2019

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. Minister H.M. de Jonge
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Onderwerp
Financiële druk gemeenten

Geachte heer de Jonge, beste Hugo

De reden dat wij u schrijven en een klemmend beroep op u doen is dat wij ons grote zorgen maken over de gevolgen van de toenemende financiële druk op gemeenten. De provincie Zuid-Holland ontving de afgelopen periode signalen van gemeenten over tekort aan middelen voor WMO, Jeugd en Participatie. Naast deze signalen zien wij zelf die druk op de gemeentelijke financiën ook. Gemeenten dreigen onder preventief toezicht te komen doordat zij hun begroting niet dekkend krijgen. De provincie Zuid-Holland ziet schrijnende en verregaande maatregelen bij gemeenten om hun begrotingen toch dekkend te krijgen. De uitholling van publieke waarde van de overheid en legitimering van ons maatschappelijk systeem komt daardoor in het geding. De samenleving begrijpt in toenemende mate niet meer hoe de politiek zich voor hen inzet, terwijl zij tegelijkertijd ook horen dat het economisch gezien voor de wind gaat. Het vertrouwen in de overheid neemt daardoor af.

De financiële problematiek in het sociaal domein en de neveneffecten ervan worden enerzijds veroorzaakt door volumegroei (zowel in de jeugdzorg als recent in de WMO) en anderzijds door bezuinigingen die gepaard gingen met de decentralisatie in 2015. De volumegroei is deels ook een succes van de decentralisatie, namelijk het mogelijk maken van betere en effectievere ondersteuning van jongeren, inclusief gezin en cliëntsysteem. Dit doel wordt veelal behaald. Sinds de decentralisaties krijgt meer jeugd toegang tot de juiste zorg. De brief van 7 november jl. (*Naar een betere organisatie van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering*) hebben we met belangstelling gelezen. Wij zullen ons de komende tijd beramen op de inhoud van uw brief van 7 november jl., maar maken ons nu al grote zorgen over de kosten die een stelstelwijziging met zich mee zou brengen: hoe wordt ervoor gezorgd dat deze rekening niet bij de gemeenten terecht gaat komen?

In uw brief schrijft u ook dat er meer kinderen in beeld zijn dan voorheen. Ook geeft u aan nog zorgen te hebben. Zorgen die wij delen in die zin dat hulpbehoevende kinderen niet de dupe mogen worden van ons systeem. Maar we moeten zaken ook de kans en de tijd geven om te kunnen bekijken. Het kabinet heeft bij de voorjaarsnota voor de komende drie jaar extra financiële middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld voor jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Wij zijn u daarvoor ook zeer erkentelijk.

Echter moeten wij ook constateren dat de middelen helaas nog niet toereikend zijn. Wij voorzien dan ook grote problemen in de volgende begrotingscyclus, namelijk die van 2021; met dezelfde problematiek als nu moeten gemeenten hun begroting gaan opstellen. De

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

provincie Zuid-Holland zal dan opnieuw forse tekorten moeten constateren waardoor er (meer) gemeenten onder preventief toezicht dreigen te komen. De afspraak om nu al maatregelen te nemen (structureel een stelpost opnemen) kunnen er misschien voor gaan zorgen dat gemeenten op andere domeinen minder hoeven te gaan bezuinigen. Echter, het risico op daadwerkelijke tekorten voor de gemeenten op de lange termijn blijft bestaan. Dat blijven wij zorgelijk vinden.

Zoals hierboven aangegeven merken wij dit jaar voor het eerst dat meerdere gemeenten moeite hebben met het dekkend maken van hun begroting. Dit is te herleiden naar het tekort aan middelen voor WMO, Jeugd en Participatie. Het toch dekkend maken van de begroting leidt her en der tot – soms verregaande – bezuinigingen in het sociaal domein zelf en andere domeinen. Voor nieuw beleid is weinig ruimte. Door de tekorten in met name de jeugdzorg, beschikken gemeenten voor tal van ontwikkelingen in het kader van het IBP - zoals de verstedelijkingsopgave, energie- en mobiliteitstransitie – over minder geld dan gewenst. Dit raakt niet alleen de gemeenten in hun ambities, maar ook de provincie. Enkele voorbeelden: subsidies voor scholen worden stopgezet, waardoor er tussen 600 en 800 kinderen niet meer mee kunnen met schoolreisjes (Zoetermeer), er wordt een inkomensgrens voor subsidie van kinderopvang ingevoerd (Alblasserdam), muziekonderwijs wordt versoerd, 2 van de 3 bibliotheken sluiten (Zoetermeer), geen extra inzamelingsronde PMD afval (Alblasserdam), uitstel investeringen in kunstgrasvelden (Lisse), OZB verhoging (Hillegom, Lisse) of het versoeren van plannen voor duurzaamheid en biodiversiteit (Teylingen). De uitval van andere maatschappelijke functies vinden wij als hoeder van het openbaar bestuur zeer kwalijk; de gemeenschap moet draaiende kunnen blijven.

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor stabiliteit en continuïteit in gemeenten en gemeenschap gaan wij graag het gesprek hierover met u aan. U heeft een onderzoek aangekondigd dat onder andere in beeld moet brengen of gemeenten structureel extra middelen ter uitvoering van de Jeugdwet nodig hebben. U geeft, ook weer in uw brief van 7 november jl., aan dat dit onderzoek in het najaar van 2020 moet zijn afgerond. Wij hebben een drietal vragen bij dit onderzoek:

- Kunt u het onderzoek met een paar maanden naar voren halen, zodat de resultaten van het onderzoek ruim voor de start van het begrotingsproces 2021 bekend zijn?
- Kunt u de onderzoeksopzet met ons delen?
- Wilt u provincies betrekken bij het onderzoek? Provincies kunnen ons inziens een waardevolle bijdrage leveren aan het onderzoek omdat wij een goed zicht hebben op de financiën van de verschillende gemeenten.

Tot slot zijn wij altijd bereid met u mee te denken over de invulling van de door u aangekondigde wetswijziging.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
Commissaris van de Koning, Gedeputeerde,

drs. Smit

F. Vermeulen

Afschrift aan:

- Minister van BZK
- Tweede Kamer